

Отримано: 6 лютого 2014 р.

Прорецензовано: 26 лютого 2014 р.

Прийнято до друку: 2 березня 2014 р.

e-mail: olena.bojchuk@uzhnu.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0440-8946>

DOI: 10.25264/2519-2558-2024-21(89)-168-172

Бойчук О. А. Формування українськомовної комунікативної компетентності в умовах воєнного стану: питання мотивації іноземних студентів-медиків (досвід анкетування). *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острого: Вид-во НаУОА, 2024. Вип. 21(89). С. 168–172.

УДК: 811.161.2'271+811'243:355.01»20»

Бойчук Олена Анатоліївна,
кандидат філологічних наук, доцент,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ПИТАННЯ МОТИВАЦІЇ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ (ДОСВІД АНКЕТУВАННЯ)

Мотивація відіграє ключову роль у вивченні української (як і будь-якої іноземної) мови та має важливе значення для успішного формування українськомовної комунікативної компетентності. Питання підтримання постійного інтересу та мотивації до вивчення мови були важливим завжди, але в умовах воєнного стану вони по особливому увиразнилися і загострилися. Іноземні студенти-медики, які змушені були виїхати за межі України з початком повномасштабного вторгнення, опинилися поза межами мовного середовища і втратили комунікативну потребу для активного використання мови. Це, звичайно, вплинуло і на їхню внутрішню мотивацію вивчення мови. Задля збереження ефективності формування українськомовної комунікативної компетентності вирішили з'ясувати, що мотивує студентів-іноземців вивчати українську мову в умовах воєнного стану. Це стало **метою** дослідження. Щоб дошукатися відповіді на поставлене питання, було проведено анонімне анкетування іноземних студентів медичного факультету 2 Ужгородського національного університету; проаналізовано і згруповано отримані відповіді; визначено найважливіші фактори задля підвищення якості надання освітніх послуг. В результаті проведеного дослідження дійшли **таких висновків**: під час війни зросло бажання вивчати українську мову з огляду на емоційний фактор (або емоційно-естетичні мотиви). Незважаючи на перебування студентів за межами України, найважливішим чинником, що продовжував впливати на бажання вивчати українську мову, залишалися соціально-комунікативні мотиви. Найрідише студенти згадували про необхідність вивчення мови як обов'язкової навчальної дисципліни (тобто з примусу). Доволі часто студенти висловлювали бажання вчити мову, щоб дізнатися більше про культурно-історичне минуле, особливості ментальності тощо. У своїх відповідях студенти звертали увагу і на дидактичні, емоційно-особистісні (вчитель як мотиватор), прагматичні мотиви. Результати дослідження мають **практичну цінність**: розуміння мотиваційних факторів (особливо їх пріоритетності з точки зору студентів) є надзвичайно корисною інформацією для викладачів, причому кожен може по-своєму аналізувати бажання студентів і враховувати під час своїх занять, щоб підвищувати мотивацію до вивчення української мови як іноземної та покращувати успішність формування комунікативної компетентності.

Ключові слова: освіта, іноземні студенти-медики, українська мова як іноземна, українськомовна комунікативна компетентність, мотивація.

Olena Boichuk,
Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Uzhhorod National University

FORMATION OF UKRAINIAN-LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE UNDER MARTIAL LAW: THE ISSUE OF MOTIVATION OF FOREIGN MEDICAL STUDENTS (SURVEY EXPERIENCE)

Motivation plays a key role in learning Ukrainian as a foreign language. It is essential for the successful development of Ukrainian-language communicative competence. The organisation of the educational process for foreign students changed in connection with the military operations. When the full-scale invasion began, foreign medical students were forced to leave the territory of Ukraine, which meant that they were removed from the linguistic environment and lost the communicative need to use the language in everyday life. This naturally affected their motivation to learn Ukrainian. In order to maintain the effectiveness of the formation of Ukrainian-language communicative competence, we decided to find out the factors that motivate foreign students to learn Ukrainian under the conditions of martial law. This became the **aim** of the study. The study was conducted in the form of a questionnaire survey among foreign students of the 2nd Medical Faculty of Uzhhorod National University; the answers were analysed and grouped; the most important factors for the improvement of the quality of educational services and the effectiveness of the formation of the Ukrainian-language communicative competence were identified. The study came to the following conclusions: during the war, the desire to learn the Ukrainian language increased due to the emotional factor (or emotional and aesthetic motives). Despite the students' stay outside Ukraine, the most important factor that continued to influence the desire to learn Ukrainian was social and communicative motives. The least frequently cited reason was the need to learn the language as a compulsory subject (i.e. under duress). Quite often students expressed the wish to learn more about the culture and history of Ukraine, the peculiarities of its mentality, etc. (cognitive motivation). Didactic, emotional and personal (teacher as a motivator) and pragmatic motives were mentioned by the students in their answers. The results of the study have **practical implications**: understanding the motivational factors (especially their priority from the students' point of view) is extremely useful information for teachers. Each of them can analyse the students' opinions in their own way and consider them in their teaching in order to increase motivation to learn Ukrainian as a foreign language and to make the process of formation of communicative competence more successful.

Keywords: Education, Foreign Medical Students, Ukrainian as a Foreign Language, Ukrainian-Language Communicative Competence, Motivation.

Формування українськомовної комунікативної компетентності – це складний і тривалий процес, що передбачає набуття вмінь і навичок доцільно послуговуватися засобами української мови для вільного використання у будь-яких ситуаціях: чи то освітньо-професійних, чи то соціально-культурних, чи то повсякденних. Ці навички є вкрай важливі для іноземних

студентів, адже «саме вивчення та використання української мови під час навчання та проживання в Україні забезпечує їхні комунікативні потреби в повсякденному спілкуванні, адаптації в новому соціально-культурному середовищі, індивідуальний розвиток, отримання фахової підготовки та ін.» (Мацюк, 2022: 68).

Оскільки підвищення рівня українськомовної комунікативної компетентності вимагає сили, терпіння і праці, то ключовим на цьому шляху є підтримання постійного інтересу та мотивації до вивчення мови. Висока мотивація, поза всяким сумнівом, здатна значно полегшити та прискорити процес опанування української мови. Мотивація може служити каталізатором для формування іншомовної комунікативної компетентності: вмотивовані студенти мають більше сил і терпіння у процесі вивчення мови, зокрема подоланні труднощів на цьому шляху; вони більш відкриті для сприйняття і розуміння нового матеріалу; більш ініціативні, активні й самостійні в пошуку матеріалів чи додаткових можливостей для вивчення мови; зацікавлені студенти бачать кінцеву ціль вивчення мови і можливості для її використання. Як бачимо, взаємозв'язок між мотивацією та рівнем формування комунікативної компетентності є очевидний і беззаперечний. Утім повномасштабне вторгнення внесло певні зміни у процес формування українськомовної комунікативної компетентності, а відтак питання мотивації студентів-іноземців вивчати українську мову в кризових умовах потребують переосмислення чи додаткового опрацювання. Тому тема дослідження є **актуальною**.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання, що стосуються різних аспектів формування українськомовної комунікативної компетентності студентів-іноземців, неодноразово поставали в центрі наукових зацікавлень сучасних дослідників, наприклад, Г. Мацюк, Л. Овсієнко, О. Семенов, І. Левенок, М. Цуркан, С. Костюк та ін.

Доволі детально розкрито сутність поняття «українськомовна комунікативна компетентність» у науковій розвідці Г. Мацюк (Мацюк, 2022). Дослідження має практичну цінність, адже у статті представлено завдання для формування та вдосконалення мовленнєвих вмінь і навичок в основних видах мовленнєвої діяльності із дотриманням текстоцентризму як одного із визначальних принципів навчання мови (Мацюк, 2022: 71). Саме текст як основу мовленнєвої діяльності розглядаємо і ми в одному зі своїх досліджень (Бойчук, Калій, 2022).

Важливі спостереження, що стосуються теми нашого дослідження, містить праця О. Семенова та І. Левенка (Семенова, Левенок, 2022), у котрій науковиці обґрунтовують доцільність залучення студентів-іноземців до міжкафедрального проекту з метою розвитку українськомовної компетентності; говорять про ефективність використання інформаційних ресурсів, цифрових технологій чи ігрових платформ для формування у користувачів мовнокомунікативних умінь та навичок (Семенова, Левенок, 2022: 178-179). Співзвучні міркування щодо розвитку лексичної компетентності на основі освітньо-ігрової платформи LearningApps подаємо в одній зі своїх публікацій (Бойчук, 2023)

Л. Овсієнко обстоює актуальність студентоцентрованого підходу на всіх етапах вивчення мови, адже саме таке навчання, цілком слушно зауважує дослідниця, спрямоване на результат і стимулює процес опанування нових знань (Овсієнко, 2020: 164). Суголосим зі щойно згаданим підходом у навчанні української мови як іноземної є принцип емоційності, який має надважливе значення у налагодженні атмосфери паритетної та ефективної навчально-пізнавальної діяльності (Цуркан, 2022: 109). Саме така співпраця між учасниками навчального процесу впливає на розвиток мотивації студента до вивчення української мови як іноземної (Цуркан, 2022: 109).

У сучасних дослідженнях неодноразово наголошувалося на значимості фактора мотивації під час формування іншомовних комунікативних навичок. Важливі міркування порушено у працях І. Волошанської, І. Миськів (Волошанська, & Миськів, 2011), Д. Фурт (Фурт, 2017), А. Уліщенко (Уліщенко, 2019), І. Оришина (Оришин, 2020), Т. Сейферт (Seifert, 2004), Ю. Стукаліної (Stukalina, 2014), Ф. Барані (Barani, Roohani, & Nader, 2023) та ін.). Вважаємо таке зацікавлення цілком обґрунтованим, адже саме мотиваційний чинник підвищує результативність навчання, «зумовлює мету діяльності, спонукає до вивчення української мови, культури, установлення контактів з представниками іншого соціокультурного оточення, аналізу та прийняття культурних відмінностей між учасниками комунікації» (Костюк, 2018: 73).

Утім, попри увагу до порушеної теми, питання мотиваційних факторів та їх впливу на формування українськомовної комунікативної компетентності в умовах воєнного стану дотепер окремо не вивчалися.

Мета дослідження – звернутися до вивчення питання мотивації як одного із важливих складників українськомовної комунікативної компетентності, зокрема осмислення шляхів та способів підвищення зацікавленості студентів-медиків вивчати українську мову як іноземну в умовах воєнного стану, враховуючи їхню думку щодо цього питання. Для досягнення поставленої мети варто виконати такі **завдання**: 1) провести анкетування серед іноземних студентів-медиків та зібрати інформацію щодо чинників, які мотивують їх вивчати українську мову в умовах воєнного часу; 2) проаналізувати відповіді, згрупувати їх та визначити найважливіші фактори задля підвищення якості надання освітніх послуг.

Методи дослідження: *теоретичні*: опрацювання та узагальнення наукових знань з обраної теми; *емпіричні*: власні спостереження за навчальним процесом в умовах воєнного стану; *статистичні*: аналіз відповідей іноземних студентів.

Основний матеріал дослідження. Мотивація є важливим складником іншомовної комунікативної компетентності, що впливає на ефективність формування необхідних знань, умінь та навичок у студентів для практичного застосування мови в різних ситуаціях. Питання підвищення мотивації студентів до вивчення української мови набувають особливої актуальності в умовах воєнного стану. Адже з початком повномасштабного вторгнення іноземні студенти змушені були залишити територію України, відтак продовжили навчання дистанційно, перебуваючи в своїх рідних країнах. Студенти опинилися поза межами українськомовного середовища, що призвело до зниження комунікативної потреби використання мови. Це вплинуло на рівень формування українськомовної комунікативної компетентності: уповільнився прогрес вивчення мови, зменшилась швидкість сприйняття і засвоєння матеріалу, обмежились можливості для відпрацювання мовних навичок. В цей час важливим завданням викладачів-філологів стало підтримання зацікавленості студентів до вивчення української мови, формування позитивного емоційного мікроклімату на заняттях. Усе заради того, щоб не звести взаємодію між викладачем і студентом до так званого «навчального ритуалу» відвідування занять (Цуркан, 2022: 109)

Зі свого боку, як викладачі, ми розуміли, що є різні чинники підвищення рівня мотивації студентів вивчати українську мову (а відтак формувати українськомовну комунікативну компетентність): правильний вибір педагогічних методик; продумана структура занять та розроблення навчальних матеріалів до нього; адаптація видів діяльності відповідно до рівня

підготовленості студентів; використання новітніх технологій, онлайн-ресурсів для осучаснення навчального процесу; контроль прогресу і формування самоефективності студентів тощо. Утім, щоб правильно розставити акценти, визначити пріоритетність факторів впливу на мотивацію та проаналізувати особливості формування українськомовної комунікативної компетентності в умовах воєнного стану, ми вирішили з'ясувати думку студентів щодо цього питання, щоб налагодити максимально ефективну співпрацю з ними в кризових умовах. З цією метою упродовж березня-квітня 2023 року було проведено анонімне опитування студентів медичного факультету 2 Ужгородського національного університету. Анкети були створені у сервісі «Гугл форми» і надіслані на корпоративні пошти студентам, зареєстрованим на сайті електронного навчання Ужгородського національного університету E-learn. На момент опрацювання матеріалів анкети заповнили 134 студенти другого, третього і четвертого років навчання. Питання, що стосувалися навчальної мотивації, були відкритими і не були обов'язковими. Утім студенти поставилися до анкетування відповідально і 120 осіб заповнили необхідні поля (90%). Проаналізувавши відповіді, помічено наступні тенденції:

1) Під час вивчення будь-якої іноземної мови (зокрема української) важливо підтримувати відчуття емоційного задоволення, впевненості, адже саме такі стани впливають на успішність опанування чужої мови (особливо на початкових етапах) (Цуркан, 2022). Значення емоційно-мотиваційного компонента ще більше посилюється в умовах війни. Зауважмо, що емоційний фактор ми трактуємо широко: це не тільки про мікроклімат на занятті, але й про усі позитивні відчуття, які викликає вивчення іншої мови у студентів. Саме тому під час опитування останні наголошують, що опанування української мови приносить їм емоційно-естетичне задоволення та розвиток: «*During the war, I have learned more about Ukraine and its spirit. I have developed a huge respect for the country and I am learning the language of this glorious country*»* (*усі відносиді студентів подаються мовою оригіналу) Група **емоційно-естетичних мотивів** не є дуже чисельною (19 згадувань), але, як зазначають студенти, ці відчуття по-особливому загострилися, увіралися, стали більш відчутними з початком воєнних дій.

2) Найчисельнішу групу складають **соціально-комунікативні мотиви** (фіксуємо 76 згадувань). Така ситуація є цілком логічною, адже джерелом комунікативної активності людини є її комунікативні потреби та мотивація на комунікацію (Проскурняк, 2011). Тому без вираженої потреби використовувати іноземну мову знижується, відповідно, і бажання її вивчати. Саме ця група мотиваційних факторів є змістовим центром формування іншомовної комунікативної компетентності, що розкривається через лінгвістичну компетентність (використання іноземної мови у мовленнєвій діяльності); соціальну компетентність (мова як засіб соціокультурного розвитку особистості); комунікативну компетентність (здатність використання мови в процесі комунікації) (Цит. за: Чорна, 2021: 82). Звідси, як зауважують і самі студенти, українську мову щонайперше вивчають для можливості практичного застосування в різноманітних ситуаціях. І все ж такі вагомі соціально-комунікативні мотиваційні фактори вивчення мови на початку повномасштабного вторгнення було найважче утримати на належному рівні. Адже за межами України, в атмосфері рідної мови, українська постала «як штучний засіб спілкування». І так звані «природні ситуації», використовувани у спілкуванні, набули, по суті, штучного характеру (Фурт, 2017: 437) Тому студенти почасти зауважують, що мотивація через вимушений переїзд дещо послабилась: «*Within the war and classes being online and being taken in another country there is no interest to learn the Ukrainian language*». І все ж значна частина студентів-медиків розуміла тимчасовість кризової ситуації і продовжувала активно вчити мову, мотивуючи тим, що знання мови допоможе їм ВИЖИТИ в Україні в умовах воєнного стану: «*The second reason was to learn the Ukrainian language in difficult situations like war and to learn how to survive in this foreign land because there are very few people who understand English*». Знаючи мову, вони зможуть попросити про допомогу або допомогти будь-кому іншому: «*Knowing the language makes it easier to interact and understand clearly. And also knowing the language also helps you to ask for help if you need it*».

3) Відповідно до результатів опитування досить чисельною є група **пізнавальних мотивів** (51 згадування). Іноді студенти зазначають, що вивчають українську мову, бо хочуть набути нових навичок. Але частіше тому, що їх цікавить країна, культура, звичаї, люди: «*My interest increased when I got to know more about the Ukrainian language, history*»; «*I was more into Ukrainian and knowing more about the people and their culture*». І саме за посередництва мови вони можуть отримати або поглибити ці знання. Відтак навіть в умовах воєнного стану «висока мотивація на заняттях свідчить про прагнення студентів не тільки оволодіти необхідними знаннями, навичками і вміннями з української мови для отримання освіти, а й для розширення своїх знань, пов'язаних із культурно-історичним минулим, особливостями його ментальності та накопиченим за багато століть досвідом соціального життя, традиціями звичаями та іншими соціокультурними відомостями» (Фурт, 2017: 437). Враховуючи думки студентів, задля підвищення рівня «когнітивно-країнознавчої мотивації» (Фурт, 2017: 437), викладачами кафедри громадського здоров'я і гуманітарних дисциплін було упорядковано методичний посібник, що представляє цикл занять із теми «Країна, мова якої вивчається. Україна», котрий має на меті розширити комплекс знань про Україну і, через опрацювання текстів лінгвокраїнознавчого характеру та порівняння з культурою своєї рідної країни, удосконалити мовні та комунікативні навички, розширити словниковий запас, систематизувати та поглибити знання із граматики української мови (Цикл занять, 2023).

4) Сучасні педагогі усвідомлюють, наскільки добір методик навчання іншої (української) мови впливає на покращення або пригнічення розвитку комунікативних здібностей. Студенти під час опитування також не оминули **дидактичних мотивів**: наголосили на зв'язку способів викладання і бажання вчити українську мову (16 фіксацій). Зокрема, студентів заохочує опановувати мову доступність матеріалів, ясність, структурованість, чіткі пояснення: «*In the pdf with English explanation increase the motivation to learn Ukrainian by understanding English explanation*», «*My motivation is to understand the basic knowledge in an easy way*». Натомість вибір неправильних підходів до навчання можуть демотивувати студентів: «*Easier explanation from teacher instead of giving us task to learn at home; teach us before we have any test; the test should be during class*».

5) «Активізація навчальної діяльності значним чином залежить від викладача, який створює атмосферу співробітництва». (Оришчин, 2020: 57) Існує тісний зв'язок між особою викладача та бажанням вчити мову, ефективністю роботи на заняттях, високою мотивацією. Цю групу мотивів, що впливають на розвиток комунікативної компетентності, назвімо «емоційно-особистісними» (16 згадувань). Як зазначає М. Цуркан, у процесі навчання української мови на викладача покладено важливу місію емоційної регуляції пізнавальної діяльності (Цуркан, 2022: 109). Саме емоційну складову особи

вчителя, його вміння створити позитивну атмосферу на занятті, налагодити дружні, довірливі, доброзичливі стосунки, вміння демонструвати свою вмотивованість, педагогічну майстерність студенти цінують найбільше: «*The teachers' motivation motivates us to study Ukrainian as a foreign language*». Визьмімо до уваги ці міркування студентів і постійно удосконалюймо як свій емоційний інтелект, так і рівень педагогічної майстерності, адже низький рівень останньої не сприяє мотивації студентів до вивчення іноземних мов (Орищин, 2020: 58).

6) Відповідно до отриманих відповідей, іноді студенти вивчають українську мову, тому що сподіваються отримати роботу або матимуть переваги у кар'єрному зростанні (зафіксували 8 згадувань **прагматичних мотивів**). «*I can learn this language and it will also able me to open new borders for my professional life*», – написав студент, який, відповідно до інформації з анкети, на момент опитування вже перебував в Україні, а тому міг пов'язати своє професійне зростання з нашою державою. Впевнені, відсоток відповідей цієї групи був би значно вищим, якби не факт вимушеної міграції студентів та воєнного стану.

7) Почасти студенти зауважують, що вивчають мову з **примусу** (з огляду на предмет у навчальній програмі, необхідність складання іспиту чи виконання домашнього завдання) – 5 разів. Загалом, це непогана динаміка, адже примусове вивчення мови приносить, напевно, найменше позитивних емоцій і дає найнижчі результати. Хоча за умови правильного налагодження навчального процесу, грамотної роботи з такими студентами, вивчення мови з обов'язкових міркувань може стати неабияким поштовхом до вивчення української мови.

Висновки. Отож, під час формування українськомовної компетентності надзвичайно важливою є мотивація. Адже вона впливає на якість навчання, додає наполегливості та ентузіазму у вивченні мови, формує позитивне ставлення, додає насаги для постійного прогресу. Потреба у мотивації під час вивчення української мови як іноземної стала ще більш відчутною з початком активних воєнних дій в Україні.

Проведене серед студентів опитування дало можливість виокремити групи факторів, що підвищують, на їхню думку, бажання опанувати українську загалом та в умовах війни зокрема. Як показало дослідження, під час війни зросло бажання вивчати українську мову з огляду на емоційний фактор: студенти горді, що вивчають мову такого сміливого народу. Помічено, що саме під час війни виник ще один мотиваційний фактор – мова студентам потрібна не лише для того, щоб жити, але вижити в Україні в екстремальних умовах. Найчастіше студенти, цілком логічно, вбачали стимул до вивчення української мови у соціально-комунікативних факторах. Найрідше, відповідно до відповідей, студенти вивчають мову з примусу. Доволі часто студенти висловлювали бажання вчити мову, щоб дізнатися більше про історію, культуру, звичаї, особливості ментальності українського народу. Між цим студенти-медики не обійшли увагою дидактичні (організація навчального процесу, вибір методик), особистісно-емоційні (вчитель як мотиватор), прагматичні мотиви (можливість знайти роботу). Інформація щодо мотиваційних факторів є важливою для викладачів, оскільки акценти, розставлені студентами, варто враховувати під час проведення занять (або на етапі підготовки до них) для підвищення мотивації до вивчення української мови як іноземної та покращення успішності формування комунікативної компетентності загалом і під час війни зокрема. Щоправда моніторинг задоволеності студентів якістю навчального процесу (зокрема надання послуг із викладання української як іноземної) – у **перспективі** подальшого дослідження.

Література:

1. Бойчук О. Освітньо-ігрова платформа LearningApps як допоміжний засіб для формування лексичної компетентності на заняттях української мови як іноземної. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2023. Вип. 61. Т. 1. С. 195-201. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/61-1-32>.
2. Бойчук О., Калій В. Тексти для читання на заняттях української мови як іноземної: завдання для розвитку комунікативних навичок (особливості використання для англійськомовних студентів-медиків). *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2022. Вип. 55. Т.1. С.193–199. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/55-1-31>.
3. Волошанська І., Миськів І. Мотиваційний компонент у процесі вивчення іноземної мови. *Педагогічні науки*. Вип. 96. 2011. С. 45–52. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/5147/VOLOSHANSKA,%20MYSKIV.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення: 25.02.2024).
4. Костюк С. Розвиток компетентностей міжкультурної комунікації студентів-іноземців на основному етапі навчання української мови: дис....канд. пед наук: 13.00.02. Кривий Ріг, 2018. 292 с. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/25317/>. (дата звернення: 25.02.2024).
5. Мацюк Г. Особливості формування українськомовної комунікативної компетентності іноземних здобувачів вищої освіти. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки*. 2022. Вип. 40. С. 67–79. DOI: <https://doi.org/10.26565/2073-4379-2022-40-05>.
6. Овсієнко Л. Формування українськомовної комунікативної компетентності студентів-іноземців на засадах студентоцентрованого підходу (у процесі навчання української мови як іноземної). *Професійна освіта: методологія, теорія та технології*. 2020. Вип. 11. С. 159-174 DOI: <https://doi.org/10.31470/2415-3729-2020-11-159-174>.
7. Орищин І. Мотивація – важливий фактор у вивченні іноземних мов у закладі вищої освіти. *Імідж сучасного педагога*. 2020. № 2 (191). С. 55–58. DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2020-2\(191\)-55-58](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2020-2(191)-55-58).
8. Проскурняк О. Роль активності у формуванні комунікативної діяльності особистості. *Наука і освіта*. Вип. 10. 2011. С. 54–57 URL: https://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/doc/2011/10_2011/12.pdf (дата звернення: 25.02.2024).
9. Семенов О., Левенок І. Формування українськомовної компетентності іноземних студентів-медиків у культурно-освітньому просторі закладу вищої освіти. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки*. 2022. Вип. 38. С. 170–188. DOI: <https://doi.org/10.26565/2073-4379-2021-38-12>.
10. Уліщенко А. Мотиваційні чинники у вивченні української мови як іноземної. *Intercultural Communication*. 2019. Vol. 1. № 6. P. 87–102. URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/handle/123456789/39370>. (дата звернення: 20.02.2024).
11. Фурт Д. Мотиваційні чинники навчання української мови студентів-іноземців. *Молодий вчений*. № 5 (45). 2017. С. 435–438.
12. Цикл занять із теми «Країна, мова якої вивчається. Україна»: навчально-методичний посібник із дисципліни «Українська мова як іноземна» для англійськомовних іноземних студентів / укладачі: О. Бойчук, О. Небесник, І. Гречин. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2023. 92 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/54975>. (дата звернення: 27.02.2024).
13. Цуркан М. Принцип емоційності в навчанні української мови іноземних студентів медичних закладів вищої освіти. *Імідж сучасного педагога*. 2022. № 5 (206). С. 108–112 DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-5\(206\)-108-112](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-5(206)-108-112).

14. Чорна В. Особливості іншомовної комунікативної компетентності в удосконаленні фахової діяльності вчителя іноземної мови. *Імідж сучасного педагога*. 2021. № 5 (200). С 81–84. DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2021-5\(200\)-81-84](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2021-5(200)-81-84).
15. Barani F., Roohani A., and Nader M. An investigation into predictive role of learning styles, language learning strategies, and motivational learning strategies in learners' L2 achievement. *International Journal of Education and Psychology in the Community IJEP*, 2023, Vol. 13 (1 & 2). P. 126-150 URL: <https://www.researchgate.net/publication/376721300> (дата звернення: 26.02.2024).
16. Stukalina Y. Identifying Predictors of Student Satisfaction and Student Motivation in the Framework of Assuring Quality in the Delivery of Higher Education. *Business, Management and Education*. 2014. Vol. 12. № 1. P. 127–137. DOI: <https://doi.org/10.3846/bme.2014.09>.
17. Seifert L. Timothy. Understanding student motivation. *Educational Research*, Vol. 46, No. 2, Summer 2004. P.137-149 URL: <https://www.researchgate.net/publication/232927221> (дата звернення: 28.02.2024).

References:

- Boichuk O., Nebesnyk O., Hrechyn I. (Eds.) (2023) *Tsykl zanyat' iz temy «Krayina, mova yakoyi vuvchayet'sya. Ukrayina»* [The Cycle of Classes on the Topic «The Country of the Target Language. Ukraine»] Uzhgorod : «Hoverla» Retrieved from <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/54975>. (accessed 27 February 2024) [in Ukrainian/in English].
- Boychuk O., Kaliy V. (2022) Teksty dlya chytannya na zanyattiyakh ukraïns'koyi movy yak inozemnoi: zavdannya dlya rozvytku komunikativnykh navychok (osoblyvosti vykorystannya dlya anhlomovnykh studentiv-medykiv) [Text-based activities at Ukrainian as a second language classes: tasks for the development of communication skills (special aspects of their use for English-speaking medical students)]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuzivskyi zbirnyk naukovykh prats molodykh vchenykh Drohobyt'skoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka – Humanities science current issues: interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University young scientists research papers*, 55. (1), 193–199. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/55-1-31> [in Ukrainian].
- Boichuk O. (2023) Game-based learning platform LearningApps as an auxiliary tool for the formation of lexical competence at Ukrainian as a second language classes. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuzivskyi zbirnyk naukovykh prats molodykh vchenykh Drohobyt'skoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka – Humanities science current issues: interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University young scientists research papers*, 61 (1), 195-201. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/61-1-32> [in Ukrainian].
- Chorna V. (2021) Osoblyvosti inshomovnoyi komunikativnoyi kompetentnosti v udoskonalenni fakhovoyi diyal'nosti vchytelya inozemnoyi movy [Peculiarities of foreign language communicative competence in improving the professional activity of a foreign language teacher]. *Imidzh suchasnoho pedahoha – Image of the Modern Pedagogue*, 5 (200), 81–84. DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2021-5\(200\)-81-84](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2021-5(200)-81-84) [in Ukrainian].
- Furt D. (2017) Motyvatsiyni chynnyky navchannya ukraïns'koyi movy studentiv-inozemtsiv [Motivation factors of teaching Ukrainian language to foreign student]. *Molodyy vchenyy – Young scientist*, 5 (45), 435–438 [in Ukrainian].
- Kostiuk S. S. Rozvytok kompetentnostey mizhkul'turnoyi komunikatsiyi studentiv-inozemtsiv na osnovnomu etapi navchannya ukraïns'koyi movy [Foreign students' intercultural communication competences development at the basic stages of Ukrainian language training]. *Extended abstract of candidate's thesis*, Kryvyi Rih. Retrieved from <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/25317/> (accessed 25 February 2024) [in Ukrainian].
- Matsiuk H. (2022). Osoblyvosti formuvannya ukraïns'komovnoyi komunikativnoyi kompetentnosti inozemnykh zdobuvachiv vyshchoyi osvity [The peculiarities of formation of Ukrainian-language communicative competence of foreign students]. *Vyklyadannya mov u vyshchykh navchal'nykh zakladakh osvity na suchasnomu etapi. Mizhpredmetni zv'yazky – Teaching languages at higher educational establishments at the present stage. Intersubject relations*, 40, 67–79. DOI: <https://doi.org/10.26565/2073-4379-2022-40-05> [in Ukrainian].
- Oryshchyn I (2020). Motyvatsiyni – vazhlyvyi faktor u vyvchenni inozemnykh mov u zakladi vyshchoyi osvity [Motivation is an Important Factor in Studying Foreign Languages in Higher Education Institution]. *Imidzh suchasnoho pedahoha – Image of the Modern Pedagogue*. 2 (191), 55–58 DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-5\(206\)-108-112](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-5(206)-108-112) [in Ukrainian].
- Ovsienko L. (2020) Formuvannya ukraïns'komovnoyi komunikativnoyi kompetentnosti studentiv-inozemtsiv na zasadakh studentotsentrovanooho pidkhodu (u protsesi navchannya ukraïns'koyi movy yak inozemnoyi) [The Ukrainian language communicative competence formation of foreign students based on the student-centered approach (in the process of teaching Ukrainian as a foreign language)]. *Profesiynna osvita: metodolohiya, teoriya ta tekhnolohiya – Professional Education: Methodology, Theory and Technology*, 11, 159–174. DOI: <https://doi.org/10.31470/2415-3729-2020-11-159-174> [in Ukrainian].
- Proskurnyak O. (2011) Rol' aktyvnosti u formuvanni komunikativnoyi diyal'nosti osobystosti [The role of activity in the formation of a person's communication activity]. *Nauka i osvita – Science and Education*, 10, 54–57. Retrieved from https://scienceandeducation.dp.ua/doc/2011/10_2011/12.pdf (accessed 25 February 2024) [in Ukrainian].
- Semenog O., Levenok I. (2022) Formuvannya ukraïns'komovnoyi kompetentnosti inozemnykh studentiv-medykiv u kul'turno-osvitu prostori zakladu vyshchoyi osvity [Formation of Ukrainian-language competence of foreign medical students in the cultural and educational space of a higher education institution]. *Vyklyadannya mov u vyshchykh navchal'nykh zakladakh osvity na suchasnomu etapi. Mizhpredmetni zv'yazky – Teaching languages at higher educational establishments at the present stage. Intersubject relations*, 38, 170–188. DOI: [10.26565/2073-4379-2021-38-12](https://doi.org/10.26565/2073-4379-2021-38-12) [in Ukrainian].
- Tsurkan M. (2022) Prynysyp emotsiynosti v navchanni ukraïns'koyi movy inozemnykh studentiv medychnykh zakladiv vyshchoyi osvity [The principle of emotionality in teaching the Ukrainian language to foreign students of medical education]. *Imidzh suchasnoho pedahoha – Image of the Modern Pedagogue*, 5 (206), 108–112. DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-5\(206\)-108-112](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-5(206)-108-112) [in Ukrainian].
- Ulishchenko A. (2019) Motyvatsiyni chynnyky u vyvchenni ukraïns'koyi movy yak inozemnoyi [Motivational factors in the study of Ukrainian as a foreign language]. *Intercultural Communication*, 1 (6), 87–102. Retrieved from <https://dspace.nuft.edu.ua/handle/123456789/39370> (accessed 20 February 2024) [in Ukrainian].
- Voloshanska I., Myskiv I. (2011) Motyvatsiynyy komponent u protsesi vyvchennya inozemnoyi movy [Motivational Component in the Process of Studying Foreign Languages]. *Pedahohichni nauky – Pedagogical sciences*, 96, 45–52. Retrieved from <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/5147/VOLOSHANSKA,%20MYSKIV.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (accessed 25 February 2024) [in Ukrainian].
- Barani F., Roohani A., and Nader M. (2023) An investigation into predictive role of learning styles, language learning strategies, and motivational learning strategies in learners' L2 achievement. *International Journal of Education and Psychology in the Community IJEP*, 13 (1 & 2), 126-150. Retrieved from <https://www.researchgate.net/publication/376721300> (accessed 26 February 2024) [in English].
- Seifert L. Timothy (2004) Understanding student motivation. *Educational Research*, 46 (2), Summer 2004 p.137–149. Retrieved from <https://www.researchgate.net/publication/232927221> (accessed 28 February 2024) [in English].
- Stukalina Y. (2014) Identifying Predictors of Student Satisfaction and Student Motivation in the Framework of Assuring Quality in the Delivery of Higher Education. *Business, Management and Education*, 12 (1), 127–37. DOI: <https://doi.org/10.3846/bme.2014.09> [in English].